

Rapport

Rapport over een klacht over de Belastingdienst Noord te Assen.

Datum: 27 augustus 2012

Rapportnummer: 2012/132

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de Belastingdienst/Noord/kantoor Assen niet bereid is tot het verlenen van een ambtshalve vermindering voor de belastingheffing over € 49.157 waarvan vaststaat dat dat bedrag ten onrechte dubbel in de belastingheffing is betrokken.

Bevindingen en beoordeling Bevindingen

1. Verzoeker is directeur-enig aandeelhouder van X Beheer BV. In deze vennootschap zijn de in eigen beheer gehouden pensioen- en lijfrenteverplichtingen ten behoeve van verzoeker ondergebracht. Daarnaast bezit X Beheer BV de economische eigendom van een voormalig fabrieksterrein met opstal. Terrein en opstal waren in gebruik bij een voorheen door de vennootschap geëxploiteerde teer- en verffabriek. Op dit terrein werd bodemverontreiniging geconstateerd. Per 24 december 1991 heeft verzoeker de pensioen- en lijfrenteverplichtingen overgedragen aan Y BV. Volgens de Belastingdienst om verhaal van saneringskosten op het in X Beheer BV aanwezige vermogen te voorkomen. Voor de overdracht is een vergoeding van € 237.340 betaald. De zoon van verzoeker is directeur-aandeelhouder van Y BV.

2. De inspecteur heeft de waarde van de overgedragen pensioen- en lijfrenteverplichtingen vastgesteld op € 188.183 en het verschil met de onder 1 bedoelde vergoeding, van € 49.157, als onttrekking in de heffing van de vennootschapsbelasting van X Beheer BV betrokken. Bij compromis is de waarde van de pensioen- en lijfrenteverplichting vastgesteld op € 196.003, zodat voor de bepaling van de belastbare winst in de vennootschapsbelasting een onttrekking van € 41.307 in aanmerking is genomen. Voor het jaar 1991 is bij verzoeker, nadat hierover is geprocedeerd, een bedrag van € 49.157 als genoten voordeel in de heffing van de inkomstenbelasting betrokken. Verzoeker heeft dit bedrag niet door Y BV ineens uitgekeerd gekregen maar een extra aanspraak toegekend gekregen. Hiervoor heeft verzoeker van 1992 tot en met 2003 jaarlijks een termijn uitgekeerd gekregen van € 5.065, in totaal na twaalf jaar een bedrag van € 60.780. Verzoeker heeft deze termijnen jaarlijks aangegeven als belastbare inkomsten voor de inkomstenbelasting en deze termijnen zijn ook jaarlijks zo belast.

3. In de zaak van verzoeker en X BV is reeds lange tijd overleg geweest tussen de Belastingdienst en (de gemachtigde van) verzoeker en X B.V. en zijn diverse belastingprocedures gevoerd over de waarde van pensioen- en lijfrenterechten en de heffing daarover in de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting.

4. Naar aanleiding van een eerder bij de Nationale ombudsman ingediende klacht over het niet ambtshalve verlenen van vermindering heeft de Belastingdienst aangegeven geen redenen te zien voor ambtshalve vermindering vanwege het verstrijken van de vijfjaarstermijn. Daarnaast is er volgens de Belastingdienst geen sprake van schending van

algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De inspecteur heeft verzoeker namelijk gedurende de gehele looptijd van het fiscale geschil voortdurend compromisvoorstellen gedaan, maar desondanks heeft verzoeker er voor gekozen diverse fiscale procedures te blijven voeren. Met name ging het de Belastingdienst over de procedures inkomstenbelasting 1991 en waren dat kansloze en tegen beter weten in gevoerde procedures.

5. De Nationale ombudsman heeft verzoeker destijds bericht het onderzoek naar de klacht (voorlopig) te sluiten vanwege nauwe samenhang met een lopende gerechtelijke procedure over de aan verzoeker opgelegde aanslag inkomstenbelasting 2004.

6. In de laatste uitspraak, de uitspraak van het Gerechtshof te Leeuwarden van 19 juli 2011, over de aanslag inkomstenbelasting 2004 staat dat tussen partijen niet in geschil is dat verzoeker in de jaren 1992 tot en met 2003 uit hoofde van zijn rechten jegens X B.V. jaarlijks bedragen heeft ontvangen tot een gezamenlijk beloop van € 60.780 (zoals vermeld onder 2.) en dat deze bedragen (in elk geval tot het beloop van de betaalde koopsom van € 49.157) ten onrechte in de heffing van inkomstenbelasting zijn betrokken. Een bedrag van € 49.157 (zoals vermeld onder 2.) is namelijk ook in 1991 als genoten voordeel in de inkomstenbelasting bij verzoeker belast. Correctie van dit bedrag kan volgens het Hof niet plaatsvinden zoals door verzoeker aangegeven in zijn aangifte 2004 als negatief loon, zodat het beroep van verzoeker ongegrond is verklaard. Het verzoek om ambtshalve vermindering is door de Inspecteur evenwel afgewezen, omdat naar de mening van de Inspecteur de termijn voor ambtshalve vermindering is verstreken.

7. In het proces-verbaal van de zitting terzake van de uitspraak van het Hof van 19 juli 2011 staat onder meer het volgende:

"De Inspecteur deelt zakelijk weergegeven, in antwoord op vragen van het Hof, het volgende mee:

U houdt mij voor dat de aanslag is opgelegd ter behoud van rechten terwijl de aanslag eigenlijk ten onrechte is opgelegd. U wijst daarbij op het arrest van de Hoge Raad van 16 november 2007 waaruit volgt dat voor de inkomstenbelasting in 1991 sprake is geweest van een uitdeling en dat daarmee vaststaat dat sprake is van een dubbele heffing. Dit klopt. De heffing over de uitkering was inderdaad niet terecht. Belanghebbende heeft echter niet voldaan aan de regels zoals deze gelden voor de ambtshalve vermindering. Het verzoek daartoe had al veel eerder gedaan moeten worden. De zaak is inmiddels voorgelegd aan de Ombudsman en wij zullen zijn oordeel volgen.

U houdt mij voor dat het wel aangegeven door belanghebbende van het jaarlijks ontvangen bedrag mogelijk duidt op goede trouw. Ik kan U daarop zeggen dat belanghebbende een correct verzoek om ambtshalve vermindering had moeten indienen.

U vraagt mij of ik bereid ben de zaak terug te draaien, ik kan u daarop zeggen dat de kwestie intern bij de Belastingdienst is besproken en dat hiertoe niet is besloten.

U houdt mij voor dat de Rechtbank in deze procedure heeft geoordeeld dat ten onrechte een boete is opgelegd en dat de Hoge Raad in een eerdere procedure heeft geoordeeld dat ten onrechte een niet-ontvankelijkheid is uitgesproken en U vraagt mij waarom ik stel dat de procedures ten onrechte zijn gevoerd. Ik kan U daarop alleen maar zeggen dat het mij al direct niet duidelijk was waarom het compromisaanbod niet is geaccepteerd.

U geeft aan dat dit waarschijnlijk samenhang met het risico dat X Beheer BV, waarin het bedrag terug zou keren, mogelijk zou worden aangesproken in verband met een claim als gevolg van vervuiling van grond. Ik vind dat niet een relevante reden.

U houdt mij voor dat belanghebbende over de jaren tot en met 2003 niet heeft geprocedeerd en dat het Hof over die jaren niet kan oordelen zodat belanghebbende uitsluitend de mogelijkheid had op grond van artikel 65 Algemene wet inzake rijksbelastingen een verzoek om ambtshalve vermindering in te dienen. Ik zeg U hierop nogmaals dat wij het oordeel van de Nationale ombudsman zullen volgen. “

8. Verzoeker heeft vervolgens onderhavige klacht ingediend over het niet verlenen van ambtshalve vermindering en is van mening dat er sprake is van een bijzondere situatie zoals bedoeld in de Resolutie van 25 maart 1991 onder punt 1.5 alsmede in het vanaf 1 januari 2011 geldende Besluit van 16 december 2010 onder § 6 (zie onder Achtergrond).

9. In reactie op het verslag van bevindingen heeft de Belastingdienst het volgende aangegeven:

"Verzoeker heeft in de procedure inkomstenbelasting 2004 verwezen naar de door hem bij de Nationale ombudsman ingediende klacht. De inspecteur heeft hier in zijn verweerschrift slechts over opgemerkt: *"Voor het thans voorliggende geschil is dit niet relevant, de Nationale ombudsman zal hieromtrent ongetwijfeld rapporteren."*

Ter zitting werd echter het niet verlenen van de ambtshalve vermindering door een der leden uitvoerig ter discussie gesteld. De voorzitter heeft deze discussie beëindigd, nu dit niet in beroep ter discussie kan worden gesteld. De inspecteur heeft hierover ter zitting, anders dan in het proces-verbaal niet volledig werd weergegeven en mogelijk door het Hof werd opgevat, slechts opgemerkt dat de Belastingdienst in de regel aansluit bij de bevindingen van de Nationale ombudsman. Het is immers niet aan de inspecteur maar aan het Ministerie van Financiën hierover te oordelen."

Beoordeling

10. Een van de kernwaarden waarin de essentie van behoorlijk overheidsoptreden kan worden samengevat bestaat uit betrokken en oplossingsgericht handelen.

11. De overheid is bereid om in voorkomende gevallen af te wijken van algemeen beleid of voorschriften als dat nodig is om onbedoelde of ongewenste consequenties te voorkomen.

12. De overheid neemt wet- en regelgeving als uitgangspunt, maar houdt steeds oog voor de specifieke omstandigheden, waar de burger in terecht kan komen. Ook in haar feitelijk handelen zoekt de overheid steeds naar maatregelen en oplossingen die passen bij de specifieke omstandigheden van de individuele burger.

13. Vaststaat dat een bedrag van € 49.157 dubbel in de belastingheffing is betrokken.

Dit is een onbedoelde en ongewenste consequentie van het systeem van belastingheffing. Met het afwijzen van het verzoek om ambtshalve vermindering blijft een onbedoelde en ongewenste consequentie gehandhaafd.

14. Uitgangspunt bij de beoordeling van verzoeken om ambtshalve vermindering is een termijn van vijf jaar voor het indienen van een verzoek. Op basis van dit uitgangspunt is het onderhavige verzoek juist beoordeeld. Bijzondere omstandigheden kunnen echter ingevolge § 6 van het Besluit ambtshalve verminderen of teruggeven van 16 december 2010 aanleiding geven om af te wijken van de vijfjaarstermijn.

15. In de situatie van verzoeker was vanaf het begin in de visie van de Belastingdienst duidelijk, gelet op de diverse belastingheffingen zoals vermeld onder 2., dat er sprake zou zijn van het ontstaan van een dubbele belastingheffing. Om dit op te lossen heeft de Belastingdienst diverse compromisvoorstellen aan verzoeker en zijn gemachtigde gedaan, doch die zorgden voor onvoldoende duidelijkheid over het uiteindelijke resultaat voor verzoekers rechtspositie. Verzoeker en zijn gemachtigde zijn daarom belastingprocedures blijven voeren. Dit is een recht dat een belastingplichtige toekomt. Hoe begrijpelijk ook dat de Belastingdienst het doorprocederen van verzoeker ondanks de gedane compromisvoorstellen negatief waardeert, en de ombudsman is een voorstander van dejuridisering, is het doorprocederen in deze situatie een aspect dat verzoeker niet kan worden tegengeworpen.

De dubbele heffing komt tot uiting in een groot aantal aanslagen inkomstenbelasting over de jaren 1991 tot en met 2004. Nu pas na afronding van de laatst mogelijke procedure in de onderhavige zaak (zie onder 6.) vaststaat door een rechterlijk oordeel dat een bedrag van € 49.157 dubbel in de belastingheffing is betrokken en dit door de Belastingdienst wordt bevestigd, maakt dat er sprake is van een bijzondere situatie. Tot aan het onherroepelijk worden van deze uitspraak van het Hof Leeuwarden was er immers nog een mogelijkheid dat de dubbele belastingheffing ongedaan gemaakt zou worden, anders dan door ambtshalve vermindering. Hierbij dient nog te worden opgemerkt dat het

antwoord op de vraag of het voeren van een procedure al dan niet opportuun is niet door de Belastingdienst of de Nationale ombudsman dient te worden gegeven. Er wordt bij een belastingprocedure immers om een rechterlijk oordeel gevraagd.

16. Met het voorgaande is naar het oordeel van de Nationale ombudsman sprake van bijzondere omstandigheden op grond waarvan in weerwil van de hoofdregel aanleiding dient te bestaan om over te gaan tot ambtshalve vermindering van het bedrag van

€ 49.157 dat dubbel in de heffing van de inkomstenbelasting is betrokken.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Belastingdienst Noord te Assen, is gegrond, wegens het niet betrokken en oplossingsgericht handelen door onvoldoende rekening te houden met de specifieke omstandigheden van het onderhavige geval door de Belastingdienst.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de Minister van Financiën in overweging te bevorderen dat de Belastingdienst het bedrag van € 49.157 dat dubbel in de heffing van de inkomstenbelasting is betrokken, ambtshalve vermindert.

Onderzoek

Op 17 augustus 2011 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer H te Havelte, ingediend door de heer mr. H. Kropff te Zutphen, met een klacht over een gedraging van Belastingdienst/Noord te Assen.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren. De reactie van de Belastingdienst gaf aanleiding het verslag op een aantal punten te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

het verzoekschrift met bijlagen;

de reactie van de Belastingdienst van 27 juni 2012 op het verslag van bevindingen.

Achtergrond

1. Resolutie 25 maart 1991, nr. DB89/735

"Art. 65 AWR

Voorschriften inzake het ambtshalve verlenen van verminderingen of teruggaven

(...)

§ 1. Inleiding

In artikel 65 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen is de inspecteur de

bevoegdheid gegeven ambtshalve vermindering van belastingaanslagen alsmede van ingehouden dan wel op aangifte afgedragen of voldane belastingbedragen te verlenen. Tevens is in dat artikel bepaald dat een in de belastingwet voorziene vermindering, ontheffing of teruggaaf door de inspecteur ambtshalve kan worden verleend. Mij is gebleken dat het wenselijk is de uitvoeringsvoorschriften op dit punt opnieuw vast te stellen.

1.2. In de hieronder opgenomen nieuwe voorschriften is de termijn waarbinnen de belasting- of inhoudingsplichtige aanspraak kan maken op het ambtshalve verlenen van vermindering of teruggaaf van belasting afgestemd op de termijn waarbinnen op de voet van de artikelen 16, derde en vierde lid, en 20, derde lid van de Algemene wet inzake rijksbelastingen te weinig geheven belasting kan worden nagevorderd, onderscheidenlijk nageheven (§ 2.2, onderdeel b en § 4.1, aanhef en onderdeel b). Daarbij is mede overwogen dat rechtsvorderingen ter zake van geldschulden telaste van het Rijk na vijf jaren verjaren. De termijn waarbinnen ambtshalve vermindering of teruggaaf wordt verleend is voor gevallen, waarin er sprake is van een redelijkerwijs kenbare vergissing, verlengd met vijf jaren (§ 7).

(...)

1.5. Er kunnen zich situaties voordoen waarin de inspecteur moet afwijken van de in deze aanschrijving opgenomen regeling. Het gaat daarbij om de volgende gevallen:

a. Een of meer algemene beginsel(en) van behoorlijk bestuur noopt/nopen de inspecteur in een concreet geval een vermindering of teruggaaf ambtshalve te verlenen, hoewel de regeling in deze aanschrijving daarin voor dat geval niet voorziet.

(...).

§7. Termijnverlenging

7.1. Indien ten tijde van het ontvangen van het bezwaarschrift of het verzoekschrift dan wel op het tijdstip waarop het in § 3.2, onderdeel b bedoelde feit ter kennis van de inspecteur komt, de vijf-jaarstermijn is verstreken *en* de belanghebbende aantoont dat ten gevolge van een door hem gemaakte vergissing, die de inspecteur

- ten tijde van de vaststelling van de belastingaanslag of,
- indien de belanghebbende tegen de aanslag tijdig in bezwaar is gekomen, ten tijde van het doen van uitspraak op het bezwaarschrift, dan wel
- ten tijde van voldoening of afdracht op aangifte of,
- indien de belanghebbende tegen het bedrag dat door hem op aangifte is voldaan of dat van hem is ingehouden tijdig in bezwaar is gekomen, ten tijde van het doen van uitspraak op het bezwaarschrift,

bekend was of redelijkerwijs bekend had moeten zijn, te veel belasting is geheven, wordt voor de toepassing van § 4.1, aanhef en onderdeel b, de vijfjaarstermijn verlengd met vijf jaren.

(...)."

2. Algemene wet inzake rijksbelastingen. Besluit ambtshalve verminderen of teruggeven.

"§ 6. Bijzondere situaties

1. Er kunnen zich situaties voordoen waarin de inspecteur moet afwijken van de in dit besluit opgenomen regeling. Het gaat daarbij om de volgende gevallen:

a. De inspecteur is verplicht op grond van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur een vermindering of teruggaaf ambtshalve te verlenen.

b. Indien ik in een beleidsbesluit een bijzondere regeling heb getroffen.

(...)."